

Asia: VN/36213/2025

Luonnos hallituksen esitykseksi yhdyskuntarakentamislainsäädännön sekä eräiksi siihen liittyviksi laeiksi

1 luku Yleiset säännökset

Näkemyksenne luvusta 1

Valmistelussa on hyvä huomioida ja varmistaa säädösten ymmärrettävyys sen osalta, että maanteistä ja niiden palvelutasosta ja tienpidosta sekä valtiolle ja muille viranomaisille kuuluvista oikeuksista ja velvollisuuksista samoin kuin kiinteistön omistajien ja muiden asianosaisten oikeusasemasta säädetään laissa liikennejärjestelmästä ja maanteistä.

2 luku Viranomaiset

Näkemyksenne luvusta 2

On kannatettavaa, että kadunpidon valvontavastuu on lakiesityksessä siirretty kunnan määräämälle viranomaiselle LVV (ent. ELY-keskusten Ympäristövastuualueiden) sijaan. Nykymenettely on ollut kansalaisen, kunnan ja valvontaviranomaisen näkökulmasta työllistävä ja sen vaikutukset ovat olleet vähäisiä.

3 luku Suunnittelu

Näkemyksenne luvusta 3

Yleisen alueen suunnittelu erityisesti katusuunnitelmiin liittyen rajautuu ja yhdistyy usein maantieverkkoon, joka lomittuu ja sijoittuu asemakaava-alueille osana liikennejärjestelmää. LjMTL 11 § mukaan elinvoimakeskukset vastaavat alueensa tienpidon tehtävien hoitamisesta ja ovat näin ollen usein osallisia muun muassa katusuunnitelmiin liittyvissä suunnitelmissa.

Yleisesti ottaen esitetty suunnitteluvaihtoehto yleisten alueiden osalta on hyvä ja kannatettava ja palvelee hyvin toteutettuna sekä yleistä että yksityistä etua. Vuorovaikutus ja kuuleminen on tärkeää järjestää yleisen alueen suunnitelmaa valmisteltaessa tarpeenmukaisesti ja oikea-aikaisesti suunnitelman osallisia tarpeettomasti kuormittamatta. Hyvä suunnitelma syntyy usein riittävän aikaisesta yhteydenotosta erillisenä ilmoituksena.

4 luku Rakentaminen

Näkemyksenne luvusta 4

-

Tulisiko katu- ja viheralueiden rakentamiselle asettaa määräaika, esimerkiksi 10 tai 15 vuotta yleisen alueen suunnitelman voimaan tulemisesta? Mitä vaikutuksia, etuja tai haittaa tällä olisi eri osapuolille? Eesitysluonnoksessa ei ole asetettu tällaista määräaika.

-

5 luku Yleisen alueen käyttöön luovuttaminen ja lakkaaminen

Näkemyksenne luvusta 5

25 §. Katualueen luovuttaminen yleiseen käyttöön

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin, että kunnan olisi kaduksi muuttuvan muun kulkuväylän pitäjän vaatimuksesta päätettävä katualueen yleiseen käyttöön luovuttamisesta tai vaatimuksen hylkäämisestä. Oikeus vaatimuksen esittämiseen olisi kaduksi muuttuvan yksityistien tapauksessa tieosakkaalla, tieosakkailla yhdessä tai tiekunnalla, ja kaduksi muuttuvan maantien osalta elinvoimakeskuksella.

On tilanteita, joissa tienpitäjä on katsonut asemakaavassa osoitetun maankäytön toteutuneen siinä määrin, että kunnan tulisi tehdä kaduksi osoitetusta maantiestä kadunpitopäätös. Voimassa olevassa kaavojen toteuttamisesta annetussa laissa (132/1999) ei ole keinoja edistää kadunpitopäätöksiä kaduksi muuttuvien maanteiden osalta, joten asemakaavoissa mahdollisesti pitkäänkin olleita katuina osoitettuja maanteitä on jäänyt hallinnollisesti hankalaan ja epäselvään väliin. Vaatimus ja kunnan siitä tekemä valituskelpoinen hallintopäätös olisi menettely, joka toisi selkeästi ja perustellusti ilmi tienpitäjän ja kunnan näkemykset kadunpitopäätöksen tarpeesta.

Pykälän 4 momentissa säädettäisiin, ettei katualueita saa luovuttaa yleiseen käyttöön ennen kuin kunnalla on hallinta- ja omistusoikeus alueeseen, ellei tästä ole kirjallisesti erikseen sovittu alueen omistajan ja haltijan kanssa. Maanteitä on harvoissa tapauksissa muutettu kaduksi tienpitäjän suostumuksella ennen asemakaavan lainvoimaisuutta kaavojen toteuttamisesta annetun lain (132/1999) 86 a §:n 2 momentin perusteella. Nykyisen lain kirjaukset ovat jättäneet tulkinnanvaraa menettelyn ja kadunpitopäätöksen ajoituksen suhteen.

Elinvoimakeskukset katsovat, että 3 ja 4 momentissa esitetty selkeyttäisi ja täsmentäisi nykykäytäntöä lain perustelujen mukaisesti.

28 §:ään olisi syytä lisätä säännös, jonka mukaan yleisen alueen lohkominen tulisi automaattisesti vireille kadunpitopäätöksen tekemisen jälkeen. Nykytilanteessa maanteistä kadunpitopäätöksillä kaduksi muuttuneiden, entisten maantiekiihteistöjen osalta lohkomistoimitukset tapahtuvat yleensä useita vuosia kadunpitopäätöksen jälkeen. Mainituissa tapauksissa lohkomistoimitusten kustannuksista vastaavat kunnat, minkä vuoksi kunnassa tunnistettuja toimitustarpeita pyritään mahdollisuuksien mukaan niputtamaan yhteen ja hoitamaan suurempina kokonaisuuksina. Myös henkilöresurssivajeet viivästyttävät kiireettömimpien toimitusten käynnistämistä. Kiinteistötietojen virheellisyys aiheuttaa epäselvyyksiä esimerkiksi kuntalaisille.

6 luku Kunnossapito

Näkemyksenne luvusta 6

Laissa liikennejärjestelmästä ja maanteistä säädetään maanteiden kunnossapidosta. Saman lain 11 § mukaan elinvoimakeskukset vastaavat alueensa tienpidon tehtävien hoitamisesta. Elinvoimakeskus on siis näin ollen keskeinen viranomaistaho kunnan yleisen alueen kunnossapitosuunnitelman laatimisessa. Asia on hyvä huomioida ainakin pykälässä 40 § Kunnossapitosuunnitelman hyväksyminen ja julkaiseminen.

7 luku Tekniset verkot

Näkemyksenne luvusta 7

-

Esitysluonnoksen luvussa 7 ehdotetaan säädettäväksi uusi lupamenettely teknisten verkkojen sijoittamiseen kunnan yleiselle alueelle. Tulisiko siirtyä uuteen lupamenettelyyn vai tulisiko teknisten verkkojen sijoittamisesta pysyä nykyisessä kuntakohtaisessa toimintatavassa? Lisätietoa vaihtoehtoista löydätte esitysluonnoksen luvuista 5 ja 7.

En osaa sanoa

8 luku Työ kadulla ja muulla yleisellä alueella

Näkemyksenne luvusta 8

-

Esitysluonnoksen luvussa 8 ehdotetaan säädettäväksi nykyisen ilmoitusmenettelyn rinnalle uusi lupamenettely kunnan yleisillä alueilla tapahtuville töille. Lisäksi ehdotetaan annettavaksi kunnalle oikeus laatia yleisiä alueita koskevat käyttömääräykset, oikeus siirtää työn aloitusajankohtaa ja oikeus kieltää työ. Mitä ajatuksia ehdotus herättää? Lisätietoa vaihtoehtoista löydätte esitysluonnoksen luvuista 5 ja 7.

-

9 luku Hulevedet

Näkemyksenne luvusta 9

Hulevesien käsittelyn osalta yhdyskuntarakentamislaki ei rajaudu yksinomaan asemakaavoitetuille alueille, vaan kiinteistöjä koskevat veloitteet soveltuvat myös rakennettuun ympäristöön mm. maaseutukyliin-/taajamiin. Maaseutu ympäristössä laki määrittelee pääosin yleisiä periaatteita. Taajamakylissä, joissa on tiivistä rakentamista, mutta ei kattavaa asemakaavaa, lain merkitys korostuu erityisesti hulevesien hallinnan ja vastuunjaon selkeyttämisessä. Tältä osin lakiluonnos eroaa voimassa olevasta lainsäädännöstä, antaen kunnille aiempaa paremmat työkalut tunnistaa ja hallita hulevesikysymyksiä myös näillä asemakaavoittamattomilla alueilla, mutta lain perusteluissa tulisi täsmentää ja kuvata laajemmin rajapintoja kiinteistöjen, yleisten alueiden ja tieympäristöjen välillä, jotta soveltamiskäytännöistä tulee yhdenmukaisia.

Tienpitäjän näkökulmasta oleellista on hulevesien johtamisesta maantien sivuosiin tehdyt kirjaukset. Nykylainsäädännössä ei ole riittävän selkeitä ja yhteen koottuja kirjauksia asiasta ja sääntely jakautuu useaan lakiin, eikä mikään niistä käsittele asiaa nimenomaisesti hulevesien hallinnan näkökulmasta. Tämä jättää tulkinnanvaraiseksi, millä edellytyksillä ja kenen vastuulla hulevesiä voidaan johtaa maantiealueelle. Lain perusteluissa olisi tarpeen täsmentää, että hule- ja kuivatusvesien johtaminen maantiealueelle ei ole lähtökohtaisesti sallittua, vaan sen tulee aina perustua tienpitäjän kanssa tehtyihin sopimuksiin tai myönnettyihin lupiin eikä perustu yleiseen oikeuteen. Asiassa on usein epätietoisuutta ja se nousee usein esille niin kuntien kuin eri toimijoidenkin kanssa. Yhdyskuntarakentamislakiin tai sen perusteluihin tehdyt kirjaukset selkeyttäisivät sen ja lain liikennejärjestelmästä ja maanteistä välistä vastuunjako.

Laissa määritelty hulevesien hallintasuunnitelma on hyvä uudistus laissa kestävän liikkumisen näkökulmasta. Kunnan laatimaksi esitetty kokonaisvaltainen hallintasuunnitelma vahvistaa hulevesien kytkentää kaavoitukseen, katu- ja yleisten alueiden suunnitteluun sekä kunnossapitoon ja antaa kunnille aiempaa selkeämmän perustan huomioida hulevedet osana turvallista ja kestävää liikkumisympäristöä. Sen myötä keskitytään kokonaisratkaisuihin yksittäisten kohteiden sijaan. Tämä tukee myös liikennejärjestelmätyön esteettömyys- ja kestävyystavoitteiden toteuttamista. Hulevesien huomioiminen katusuunnittelussa parantaa myös jalankulku- ja pyöräliikenneväylien rakenteita ja sen myötä ympärivuorokautista käytettävyyttä, kun hulevesiasiat tulevat huomioiduksi jo suunnitteluvaiheessa.

Hulevesien hallintasuunnitelman laadinnassa on hyvä tunnistaa alueellinen elinvoimakeskus osallisena. Vuorovaikutus ja kuuleminen on hyvä järjestää suunnitelman laadinnassa tarpeenmukaisesti ja oikea-aikaisesti suunnitelmaan osallisia tarpeettomasti kuormittamatta. Hyvä suunnittelu syntyy usein riittävän aikaisesta yhteydenotosta erillisenä ilmoituksena, eli tässä tapauksessa suunnitelman vireille tullessa.

10 luku Maksut

Näkemyksenne luvusta 10

-

11 luku Pakkokeinot ja seuraamukset

Näkemyksenne luvusta 11

-

12 luku Erinäisiä säännöksiä

Näkemyksenne luvusta 12

-

13 luku Voimaantulo- ja siirtymäsäännökset

Näkemyksenne luvusta 13

-

Vaikutusten arviointi

A. Luonnoksessa hallituksen esitykseksi on arvioitu alustavasti yhdyskuntarakentamislain vaikutuksia. Vaikutusten arvioinnin parantamiseksi on tärkeää saada palautetta siitä, miltä osin arvioinnissa on täydennystarpeita.

Millaisena pidätte luonnoksessa esitettyä vaikutusten arviointia kokonaisuutena?

En osaa sanoa

B. Onko jossain vaikutusten arvioinnin osassa erityistä täydentämisen tarvetta?

En osaa sanoa

C. Mihin itse näette yhdyskuntarakentamislain keskeisimpien vaikutusten kohdistuvan? Miten kuvailisitte keskeisimpiä vaikutuksia?

-

Muita näkemyksiä koko luonnoksesta hallituksen esitykseksi

Vapaa sana.

Edellä lausuttu on annettu elinvoimakeskusten Liikenneosastojen yhteisenä lausuntona. Valmistelu on koordinoitu Lounais-Suomen elinvoimakeskuksen toimesta.

Saari Timo
Etelä-Pohjanmaan elinvoimakeskus

Lamminpää Annakaarina
Lounais-Suomen elinvoimakeskus - Elinvoimakeskusten liikenneosastojen yhteislausunto